

Vayigash: Is God Lost in Translation?

בראשית מו - ויסע ישראל וכל־אשר־לו ונבא בארצה שבע ויזבח זבחים לאלהי אביו וצחק: ויאמר אלהים | לישראל במראת הלילה ויאמר יעקב | יעקב ויאמר הנני: ויאמר אנכי האל אלהי אביך אל־תירא מרדה מצרימה כי־לגוי גדול אשימך שם: **אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלה גם־עלה ויוסף ישית ידו על־עיניך: ויקם יעקב מבאר שבע וישאו בני־ישראל את־יעקב אביהם ואת־טפם ואת־נשיהם בעגלות אשר־שלח פרעה לשאת אתו: **תרגום אונקלוס: אָנָּא אַחוּת עִמָּךְ לְמִצְרַיִם וְאָנָּא אַסְקֵנְךָ אִף אַסְקָא** ויוסף ישגי ידוהי על עיניך:**

Moreh Nevuchim I:27

Onkelos the Proselyte, who was thoroughly acquainted with the Hebrew and Chaldaic languages, made it his task to oppose the belief in God's corporeality. Accordingly, any expression employed in the Pentateuch in reference to God, and in any way implying corporeality, he paraphrases in consonance with the context. All expressions denoting any mode of motion, are explained by Him to mean the appearance or manifestation of a certain light that had been created. Thus he paraphrases "the Lord will come down" (Exod. xix. 11), "The Lord will manifest Himself"; "And God came down" (xvi. 20), "And God manifested Himself"; and does not say "And God came down". This is his rendering [of the verb *yarad*, "he went down," when used in reference to God] throughout his version, with the exception of the following passage, "I will go down (*ered*) with thee into Egypt" (Gen. xlv. 4), which he renders literally. A remarkable proof of this great man's talents, the excellence of his version, and the correctness of his interpretation! By this version he discloses to us an important principle as regards prophecy.

(a) Seeing that the whole narrative is introduced as a vision of the night, Onkelos did not hesitate to translate literally the words addressed to Jacob in the nocturnal vision, and thus gave a faithful account of the occurrence. For the passage in question contains a statement of what Jacob was told, not what actually took place, as is the case in the words...

(b) According to my opinion, it is also possible that Onkelos understood *Elohim* in the above passage to signify "angel," and that for this reason he did not hesitate to translate literally, "I will go down with thee to Egypt." Do not think it strange that Onkelos should have believed the *Elohim*, who said to Jacob, "I am God, the God of thy father" (*ib.* 3), to be an angel, for this sentence can, in the same form, also have been spoken by an angel. Thus Jacob says, "And the angel of God spake unto me in a dream, saying, Jacob. And I said, Here am I," etc. (Gen. xxxi. 11)...

Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Teshuva 3:7

There are five categories of atheists; *Minim*. G. (1) he who says that there is no God and no Omnipotence; (2) he who says that there is an Omnipotence but that there are two or more such; (3) he who says that there is One Lord; but that He is corporeal and has a form; (4) Likewise one who says that He alone is not the First Cause and Creator of all; (5) likewise he who worships a star, or planet, or any other as a mediator between him and the Lord of the universe; every one of these five is an atheist.

Ra'avad: Why does he call such one an atheist? Many greater and better than he followed this opinion according to what they saw in phrases, and more particularly in the texts of the Agadot (legends of the Talmud) which misdirect opinions.

רמב"ן בראשית פרק מו פסוק א

ואם כן הדבר כדברי הרב, למה יברח אונקלוס מן התנועה, וירחיק השמיעה גם כן, מיראתו שתורה על גשמות, ולא יברח מן האמירה והדבור ולא מן הקריאה בשום מקום בין בחלום בין במראה בין במאמר מוחלט? כי בכלום יתרגם ואמר ה', ומליל ה', וקרא ה' למשה, והיא גם היא תורה על גשמות? והיה לו לתרגם ויתאמר מן קדם ה', או ואמר יקרא דה', או ויתרעי ה', כפי הראוי בענין כמו שפירש הרב...

והנה אונקלוס לא היה לו לירא מן השמיעה שלא תורה רק על קבלת הדבר והרצון בו, ולא ברח מן הראיה בשום מקום, אבל תרגם אותה כפשוטה בכל מקום שהדבר מושג בראיה בלבד, אבל כאשר איננו מושג בראיה בלבד והוא צריך השגחה והתבוננות יתרגם כפי הראוי בו, כאשר אמר (לעיל כט לב) כי ראה ה' בעיני, ראה ראיתי את עני עמי

(שמות ג ז), וירא אלהים את בני ישראל (שם ב כה), שאין הראיה בהם שיראה את גופם אבל שישגיח בעינים וידע אותנו, וזה דרכו בכל התורה, לא כטעם שעלה בדעת הרב.

ובלשון העברה כנה אונקלוס, ותרגם ויעבר ה' על פניו (שמות לד ו) ואעביר ה' שכניתי על אפוחי, שיהיה הדבר העובר נברא לדעתו, ולא יזכיר לשון תנועה בבורא כפי מה שהזכיר הרב. ואם כן איך תרגם ה' אלהיך הוא עובר לפניך (דברים לא ג) ה' אלהיך הוא עבר קדמך, והנה זה מין תנועה בספור מעשה! ולא ירא ממנו אונקלוס. וכן בפסוק וירא ישראל את היד הגדולה (שמות יד לא) תרגם בו וחזא ישראל ית גבורתא ידא רבתא, נופל בו הגבורה מפני לשון אשר עשה, והשאיר בו ידא רבתא ולא היה ירא ומתפחד מן היד ולא יכנה אותה כלל, וכן נהג בתרגום כתובים באצבע אלהים (שם לא יח) באצבעה דה'. ומה שתירץ בו הרב (במו"נ א סה) כי ישם אונקלוס האצבע בלי נברא אשר פתח הלוחות בחפץ הבורא, איננו אמת, כי הנה מימינו אש דת למו (דברים לג ב) כתב ימיני, ולא פחד מן הימין הכותבת שתורה על גשמות, וכן מן האצבע.

והנה ביעקב כתוב בתחילת הענין ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וגוי' (לעיל כח יב), ופחד אונקלוס ממנו ותרגם והא יקרא דה' מעתד עלוהי, ולא תרגם והא ה', בעבור שהוא בחלום... ועוד נזהר אונקלוס בחלומות ותרגם ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה (לעיל כ ג), ויבא אלהים אל לבן בחלום (לעיל לא כד), ואתא מימר מן קדם ה'!...

אבל הענינים האלה לאונקלוס ויונתן בן עוזיאל דברים ידועים בקבלה וסודם ליודעים חן. ובמעמד הר סיני יתרגם אונקלוס כל מלת אלהים הנזכר בפרשה יקרא או מימרא דה', וכאשר תזכיר הפרשה השם המיוחד לא יאמר כן, והכל בהשגחה ובחכמה ממנו, ועוד אזכיר זה בעזרת השם יתברך (שמות כ יט). ומה שתרגם אונקלוס וידבר אלהים את כל הדברים האלה (שם כ א) ומליל ה', טעמו בזה משום שנאמר פנים בפנים דבר ה' אל כל קהלם (דברים ה ד, יט). והמשכיל יבין:

אבל מה שאמר כאן **אנא אחות עמד, רצה לרמוז בו מה שאמרו (מכילתא שירה ג) גלו למצרים שכינה עמהם שנאמר אנכי ארד עמך מצרימה, גלו לעילם שכינה עמהם** שנאמר (ירמיה מט לח) ושמתי כסאי בעילם, והנה האמירה והירידה שוים... אבל שם ביעקב לא יתכן לתרגם והא אנא עמד, בעבור כי שם כתוב והנה ה' נצב עליו (לעיל כח יג). והמשכיל יבין. ומפני שמצא אונקלוס שאינו כפשוטו ממש, ברח ממנו ועשאו ענין עזר בלבד ואמר מימרי בסעדך. ולא אמר מימרי עמד, כמו שאמר במשה (שמות ג יב). והאל יראנו מתורתו נפלאות:

Ma'amarei ha-Ra'aya 1, p. 106: And I ask how we can ignore the gratitude due to our teacher, the Rambam, for his great work that is the *Guide*, in establishing the sacred principle of faith, and in removing the terrible vanities concerning the corporeality of God from within the bounds of Judaism. It is easy to imagine what would have become of our faith, had it not been for this holy work... And thank God this endeavor of his brought about the cessation and severing of this mistaken belief from the heart of the entire nation, and it was established in every heart as a principle of our faith, to believe with perfect faith that God has no corporeality, nor do any of the concepts relating to corporeality apply to Him, and He has no image whatsoever.

Rabbi Avigdor Miller, https://torasavigdor.org/wp-content/uploads/2018/05/Emor_Booklet.pdf

And the problem is, that a very frum Jew, a really observant Jew, who would never even think of picturing Hakodosh Boruch Hu as a physical being, will have only a very faint impression of Him. To have no picture at all about Hakodosh Boruch Hu, but to merely perceive Him as an intellectual concept that is expressed only by the vague and foggy word, "Hashem," is a failure - a tragedy. It's a frustration of your purpose in this world. Yes, it is true, it is a very big peril to portray Hakodosh Boruch Hu with gashmiyus. But there is an even bigger peril - and that is to portray Him without gashmiyus! Because to have weak pictures of Hakodosh Boruch Hu is worse than to have wrong pictures of Him.